

Toronto Torah

Beit Midrash Zichron Dov

Parshat Mishpatim-Shekalim

29 Shevat 5770/Feb 13, 2010

Vol. I Num.18

Seize Every Day!

R' Mordechai Torczyner

Baseball player Mark McGwire recently joined a long line of steroid-using athletes who would like to be judged for their single moments of contrition, rather than their careers of drug use – and in this he follows the model of Elazar ben Durdaya.

Elazar ben Durdaya, who lived over 1800 years ago, immersed himself in immorality until the day a *zonah* commented to him that he could never repent. Her words, and the strong way she expressed them, penetrated to his calloused soul; he fled into the wilderness and dramatically beseeched Nature itself – the mountains, the heavens, the earth, the sun, the moon and the stars - to pray on his behalf. Then, in a moment of sublime contrition, Elazar wept with all of his heart, and exhaled his final breath in a state of repentance.

A voice emerged from the heavens and declared, “Rabbi Elazar ben Durdaya has earned a place in the afterlife!” And Rabbi Yehudah haNasi, aka Rebbe, exclaimed in tears, “One can acquire his place in the afterlife in just one moment – and the Heavens will even call him Rabbi!”

This idea of a defining moment of redemption inspires a Mark McGwire to try to rehabilitate his reputation with a late-in-the-game apology.

But R' Shlomo Eideles (Maharsha to Avodah Zarah 17a), explained that Rebbe's point was not that we can correct our life's errors in an instant. Rather, Rebbe cried tears of frustration and anger: Our lives are filled with opportunities to build greatness, and we routinely pass them by!

Rabbi Yehudah HaNasi did not become Rebbe by capitalizing on some momentary opportunity; Rebbe slaved away at his studies, canonized the mishnah, lobbied the Roman Antoninus on behalf of his fellow Jews, led the Jews of Tzippori and Israel. Rabbi Elazar ben Durdaya could have done that, too – but only if he had woken up much earlier, taking advantage of not a single Defining Moment but many.

Our parshah accentuates life's series of opportunities. After we hear the intimidating voice of Gd boom out, “I am the Lord your Gd who took you out of Egypt,” after we witness a mountain shrouded in flame, shaking with thunder and illuminated by lightning, right after we receive instructions for constructing

sacred altars – we receive a laundry list of economic minutiae, civil law on the most mundane level addressing violence and property damage, economic relationships and property ownership. And then, just as suddenly, the scene reverts to the awestruck nation cowering before its unfathomable Creator and King.

This juxtaposition of Divine encounter with picayune detail impresses upon us that life is not a series of insignificant eddies emanating outward from singular Sinai moments. Life is a series of less-dramatic Sinai opportunities, and any given day, however understated, harbors the bubbling potential of a Defining Moment.

This is why some Jews do not stand when we read the עשרת הדברות in shul: To demonstrate that every detail of the entire Torah carries equal portent, equal holiness, equal power.

A sacred life should not revolve around a single moment. Avraham faced ten tests, not one. Yosef faced daily challenges from the advances of his employer's wife. Rabbi Eliezer taught his students to repent every day as though it was their last, rather than wait for some seminal, dramatic, Sinaiesque moment. And we dare not procrastinate in introducing the holy into our lives and our homes.

(Continued on Page 3)

Parshah Questions

Meir Lipschitz

(Sources are provided to help the reader research answers)

- What is the source for including lost wages in compensatory damages? (Rashi and Ibn Ezra to Shemot 21:19, Bava Kamma 83a-85b)
- What are the practical ramifications of the words “אם כסף תלוה את עמי”? (Rashi, Ibn Ezra, Seforno, and Kli Yakar to Shemot 22:24)
- Why does the Torah begin the monetary laws with a discussion of servitude instead of something more positive in nature? (Shemot Rabbah 30:15, Ramban, Rabbeinu Bachaye, Netziv and Emet L'Yaakov to Shemot 21:2)
- For children: Why is there a different penalty for stealing an ox and a sheep? (Rashi to Shemot 21:37)

mlipschitz@torontotorah.com

We regret to announce the
passing of
Nat Train
נחום בן יוסף ז"ל
Grandfather of Russell Levy

In an earlier session we learned that economists and sociologists have come to view Trust as a form of currency, “social capital,” greasing the wheels of society and enabling its administration. As Francis Fukuyama wrote (*The Economics of Trust*, National Review (August 14, 1995)), “A nation’s well-being, as well as its ability to compete economically, is conditioned by a single, pervasive cultural characteristic: the level of trust inherent in the society.”

Halachah recognizes this need for trust as well, and dedicates at least four areas of legislation to its maintenance: Standards of neemanut, Darchei Shalom, Marit Ayin and Dan l’Kaf Zchut. We are taught to behave in a trustworthy way, to follow behaviors which will build trust and peace, to avoid actions which will trigger suspicion and to presume righteousness in assessing others’ actions.

Rav Menasheh Klein (Mishneh Halachot 5:95) has pointed out that the Talmud Yerushalmi (Shekalim 3:2), regarding the need to remain above suspicion of malfeasance, cited two separate pesukim: “And you shall be innocent from HaShem and Israel” and “And you shall find favor and a reputation for wisdom in the eyes of HaShem and Man.” Rav Klein explains

that that these two separate pesukim are needed to obligate us not only to be trustworthy, but to proactively create a trustworthy and trusting society.

Rav Zalman Sorotzkin (Haggadat haShir v’haShevach) identified this theme – the essential nature of Trust in building our society – as the key to explaining the role of Matzah on Pesach night.

Rav Sorotzkin asserted that nations normally begin their existence on their own lands, in peace and harmony. The Jews, in contrast, gasped, opened their eyes and inhaled their first breaths as a nation of slaves in the domain of their oppressors. The talmudic sages were troubled by this odd origin of the Jewish national experience, and offered numerous suggestions to justify the Divine plan; see Nedarim 32a and Shemot Rabbah 1:30. Rav Sorotzkin presented his own explanation, based on Shlomo haMelech’s words in Mishlei (17:17): Always love friends, and a brother will be born in times of trouble.

The forebears of the Jewish people lacked unity, and lacked a sense of obedience to a ruler; this deficiency was vital for their break from Mesopotamia and Canaan. Had

Avraham felt too strong a bond to his family and surroundings, he would never have been able to leave his land and challenge the ideals with which he had been raised. Had the next generations felt attached to their neighbors, the earliest seeds of the Jewish people would have been absorbed into the tribes among whom they lived. Yosef and his brothers clearly lacked trust and obedience; indeed, the history of Esav’s monarchy is biblically juxtaposed with the sale of Yosef, highlighting the social cohesion we lacked, and others possessed.

But the rebellion of those early years was not appropriate for building an enduring nation, and so HaShem brought the Jews to Egypt and burdened them with slavery, that they might learn to accept a master. The social strife of their national gestation would not serve creation of a landed society, and so HaShem immersed the Jewish people into a cauldron of suffering, so that brothers would be born in times of trouble.

This may explain why HaShem insisted that the Jews eat matzah at their original Seder: Matzah, the binding of flour’s granules and free-flowing water into a dense, cohesive material, is a physical symbol of the powerful bonds that that come with trust.

Even in our own era, when we cannot yet bring the Korban Pesach, we retain a reminder of that unity through our Matzah and its cohesion. And so the Jew of every generation must mention Matzah, and remember the trust it symbolizes. May we soon learn the lessons of our Matzah, and so merit to eat it in our groups along with the fire-roasted Korban Pesach, atop Maror, at the site of the rebuilt Beit haMikdash.

This essay summarizes elements of Part Four of our seven-part Tzibbuology series, taught on Wednesday nights at 8:45 PM at the BAYT. The series focusses on the use of Social Science and Halachah to create Jewish community.

The 613 Mitzvot – Mitzvah 24 Techum Shabbat: The Shabbat Boundary

Mitzvah 24 instructs us to stay within a certain boundary (*Techum*) on Shabbat; we don’t travel more than 2000 amot – approximately one kilometer – from the edge of town. We measure from the last house in town, beyond which there are no houses. If two towns are contiguous, they are considered as one town for this law.

The gemara (Eruvin 35b) debates whether Techum is actually a biblical law or a rabbinic law. See also Tosafot Sotah 30b, and Ramban

Shabbat 2a and Shabbat 87b, among many other sources. In addition, there is debate regarding the actual distance included within the Techum; see Yerushalmi Eruvin 5:4, among other sources.

The *Sefer haChinuch* explains that this Mitzvah is part of the Torah’s legislation preventing non-Shabbat-oriented activities, enabling us to focus on Shabbat as testimony to Divine Creation.

torczyner@torontotorah.com

כוכב אחד יש ששמו רעה. אמר להם פרעה רואה אני באיצטגנינות שלי אותו כוכב עולה לקראתכם במדבר, והוא סימן דם והריגה וכשחטאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגם אמר משה בתפלתו (שמות לב יב) למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם, זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכם, מיד (שם יד) וינחם ה' על הרעה והפך את הדם לדם מילה, שמל יהושע אותם, וזהו שנאמר (יהושע ה ט) היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם, שהיו אומרים לכם דם אני רואין עליכם במדבר."

חז"ל מלמדים אותנו פרק בהליכות מזל, אכן כוכב רעה עלה וסימנו שפיכות דמים, אכן משה נידון על המים, אכן אברם ושרי אינם מולידים, אך הקב"ה מוציא אותנו מחוץ למסגרת הזאת ונותן לנו אפשרות לשנות. משה אכן משנה את המזל ומוכיח את דעתו של ר' יוחנן: אין מזל לישראל.

המן חשב בליבו, בחודש הזה מת משה, בטל הכח של שינוי המזל, אין מי שילמד את ישראל שהם מעל המזלות. מה שהמן לא ידע הוא שכיון שבחודש הזה ממש נולד משה, נולד הכח של ישראל מעל המזל וזהו טבעו של החודש הזה.

"וייש אומרים: לא מת משה, כתיב הכא: וימת שם, וכתיב התם: (שמות לד) ויהי שם עם ה', מה להלן עומד ומשמש, אף כאן עומד ומשמש." (סוטה יג ב) כוחו של משה לא מת אלא עומד ומשמש לפני ה' ממשיך ללמדנו שבכוחנו להפוך את המזלות "והחדש אשר נהפך להם מגון לשמחה."

לו צא מאצטגנינות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן, אברם אין לו בן, אבל אברהם יש לו בן. וכן שרי לא תלד, אבל שרה תלד, אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל."

אף אצל משה רבינו אנו מוצאים התייחסות "יום שנולד משה אמרו לו אצטגנינו היום נולד מושיען, ואין אנו יודעין אם ממצרים אם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקות במים, לפיכך גזר אותו היום אף על המצרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד לעברים, והם לא היו יודעים שסופו ללקות על מי מריבה" (רש"י שמות א, כב) ועוד מקרים נוספים.

אכן אנו רואים שגם בתורתנו יש אזכורים רבים לעניין המזלות והסתכלות בכוכבים ולעומת זה, לאחר סוגיא ארוכה ומפורטת פוסק ר' יוחנן אין מזל לישראל.

המדרש תולה את הכחדת עם ישראל או הצלתו במשה. אותו משה שביום הוולדו ראו האיצטגנינים כי הוא עתיד ללקות על המים (מה שלבסוף קרה כפי שמעידים חז"ל). לא במקרה נכנס משה דווקא למחשבתו של המן.

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרד בדרך ויזנב בך כל הנפילים אחריו ואתה עיף ונגע ולא ירא אלקים" (דברים כה, יז-יח) רש"י ד"ה אשר קרד בדרך - לשון מקרה.

עמלק מסתמך על המקרה, זוהי השקפתו, לכן אין להם בעיה להכנס לאמבטי של רותחין, מי אמר שהמזל ישחק לישראל פעמיים? הקב"ה מודיע לנו ש"מלחמה לה" בעמלק מדור דור" עליכם להלחם בתפיסה של המקרה, הסתכלות בכוכבים שיכולים להערים עליך ולהיות מוטים לפרשנות, זריקת קוביה שגוזרת חיים ומוות.

כל מהלכם של ישראל במדבר הוא יציאה מהכוכבים, מהמזל. כאשר משה אומר לפרעה בנערני ובזקנינו נלך בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵינוּ בְּצֵאתֵנוּ וּבְבָקְרֵנוּ נִלְךָ עֹנֵה לֹו פֶּרְעָה רָאוּ כִּי רָעָה נִגַּד פְּנִיכֶם. (שמות י, ט-י) רש"י מסביר את תגובת פרעה: "ומדרש אגדה שמעתי

הגמרא במסכת תענית מודיעה לנו כי לא כל הימים בשנה שווים, ישנם ימים טובים יותר ופחות ותקופות מוצלחות יותר או פחות. אנו רגילים להסתכל על הזמן ע"פ הדברים שקרו בו אך חז"ל מלמדים אותנו כי הדברים שהתרחשו בימים אלו רק חושפים את טבעם של הימים. לא בכדי, ישנם הצטברות של מאורעות קשים לעם ישראל דווקא בחודש אב, משנכנס אב ממעטין בשמחה וכו' אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה - כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, אמר רב פפא: הלכך, בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי - לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מזליה. (תענית כט)

המן סמך גם הוא על המזלות והפיל פור הוא הגורל, נתן לכוחות המקרה או הטבע להחליט בשבילו. הוא שמח עד מאד כאשר נפל הגורל בחודש אדר. החודש שבו מת משה. אך המן לא ידע כי זהו גם החודש בו נולד משה. המדרש מסביר שהמן סבר כי בכל חודש יש משהו שבגללו יש מזל טוב לישראל חוץ מחודש אדר ועל כן מת בו משה ולכן אין תאריך יותר טוב מחודש זה להשמיד את כל היהודים. אך המדרש מזכיר לנו שמשה גם נולד בחודש הזה ועל כן זהו מזל טוב לישראל.

שאלה שעולה מתוך המדרש היא, אם המן היה כ"כ בקי בלוח השנה היהודי וידע מתי היארציית של משה רבינו אבל לא ידע מתי יום הולדתו? אבל השאלה האמיתית היא, הרי הגמרא במסכת שבת דנה לגבי מזלות והשפעתם על הנולדים. ר' יוחנן מסיים את הסוגיא בהצהרה "אין מזל לישראל!" אם כן מדוע דנה הגמרא במחשבותיו של אותו רשע כאילו היו בעלות השפעה ואף סותרת אותן בכך שהיו נתונים שהמן לא ידע, וכי מה איכפת לנו מידעויותיו של המן?

באופן כללי אנו רואים שיש בתורה שבעל פה התייחסויות רבות לענייני מזל ואיצטגנינות. כך למשל עם אברהם "ויוצא אתו החוץ ויאמר הֲבֵט נָא הַשָּׁמַיְמָה וְסַפֵּר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם וְיֵאמַר לֹו לָהּ יְהִי זְרָעָךָ" (ברא' טו, ה) רש"י "ולפי מדרשו אמר

Seize Every Day! (Continued from Page 1)

At the start of our parshah, we learn more about opportunities for redemption. We read about the Jew who steals and is sold as an עֶבֶד and then, at the end of six years, is given his freedom. But the עֶבֶד receives the best bed in the house and the best food in the house, cannot be assigned painfully difficult or demeaning work, cannot be made to work night and day, and so he might declare, "All things considered - I'd like to stay as an עֶבֶד".

The Torah permits this - but then we pierce his ear. חז"ל explain that we pierce his ear because he heard Gd say, "Do not steal," at Har Sinai, and yet he stole. But why do it six years after the crime? And why only if he chooses to remain as an עֶבֶד?

Rav Shimon Schwab explained that the original theft might be excusable; perhaps it was a momentary error, or a product of circumstance. Now, though, this thief has an opportunity to re-define himself. If the עֶבֶד instead allows his big moment from six years earlier to define him, if he fails to embrace his chance to chart a new path, then we pierce his ear and say, "Learn from your mistakes - start over!"

May we, too, learn to define ourselves by today, and to seize each day's opportunity to begin anew.

Join us once again as we switch a **DAY OFF** into **DAY ON** to Torah Wisdom!

Two dynamic young Torah scholars from the Yeshivah University Torah Mi'Tzion Beit Medrash will be speaking:

Class One (9:30 - 10:15 a.m.):

Meir Lipschitz returns to Westmount and will speak about: *"Self Sacrifice of One's Personal Growth for the Sake of Family"*

Class Two (10:30 - 11:15 a.m.):

Introducing: **Netanel Javasky** who will speak about: *"Limitations of Kibbud Av v'Aym (honouring your father and mother)"*

Schedule:

7:15 am	Book of Judges Rabbi Yossi Michelowicz
8:00 am	Shacharis
9:15 am	Breakfast
9:30 am	Class One
10:30 am	Class Two

Schedule for the Week of February 13, 29 Shevat

Shabbat, February 13

Following Hashkama Meir Lipschitz, Clanton Park

4:15PM Itamar Zolberg, Masechet Kiddushin in-depth, Mizrahi Bayit

Sunday, February 14

9:15AM Itamar Zolberg: Shiur in Hebrew, Zichron Yisrael *Men and Women* בעברית

Morning Yarchei Kallah at Westmount—See flyer above

8:30PM Russell Levy, Masechet Kiddushin in-depth, Shaarei Shomayim

Monday, February 15

8:30PM R' Azarya Berzon: Rambam's Hilchot Talmud Torah, Clanton Park *Men*

8:30PM Russell Levy: Abortion and Halachah, Marlee Shul *Men*

Tuesday, February 16

11:00AM R' Azarya Berzon: Masechet Sukkah (Advanced), Clanton Park *Men*

1:30PM R' Mordechai Torczyner: Hosheia, Shaarei Shomayim *Women, with Mekorot*

7:30PM R' Azarya Berzon: Shiur in Parsha, Westmount *Men and Women*

8:00 PM R' Mordechai Torczyner, with Sasson v'Simcha, at Clanton Park: The Joy of Purim: Costumes, Shpiels and Practical Jokes

8:30PM R' Mordechai Torczyner: Minchat Chinuch, Clanton Park *Men does not meet this week*

Wednesday, February 17

9:15AM R' Mordechai Torczyner, Weekly Torah Class, 239 Franklin, **Babysitting provided Women**

7:30PM Meir Lipschitz, Ramchal's Derech Hashem, Kehillat Shaarei Torah *Men and Women*

8:45PM R' Mordechai Torczyner: Tzibburology V: Prayer Builds Community, BAYT *Men and Women*

Thursday, February 18

11:00AM R' Azarya Berzon: Masechet Sukkah (Advanced), Clanton Park *Men*

3:40PM R' Azarya Berzon: Hilchot Muktzah (Advanced), Clanton Park *Men*

7:00PM R' Azarya Berzon: Shiur for Fathers at Or Chaim

8:00PM Netanel Javasky: Halachah and 21st Century Medicine, B'nai Torah *Men and Women*

8:30PM R' Azarya Berzon: Machshavah and Life Issues, Clanton Park *Men*